

ÇEVİRİLER/Translations

Carroll Pratt'ın Gözünden Aydın Sayılı

Melek DOSAY GÖKDOĞAN

Bu yazının konusu, Amerikalı psikolog Carroll Pratt'ın bir makalesinin (“Psychology in America Since 1945”) İngilizceden tercümesi ve değerlendirilmesinden oluşmaktadır. Pratt, söz konusu makalesinde, iki yıl görev yaptığı Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'ne gelişini ve burada yaşadıklarını kısaca anlatmış, bu esnada Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı ile karşılaşmasından ve onunla ilgili düşüncelerinden de söz etmiştir. Aydın Sayılı ile ilgili daha önceden haberdar olmadığımız bu bilgi ve düşünceler sebebiyle Pratt'ın bu makalesini Türkçeye çevirerek ilgililerin dikkatine sunmayı uygun buldum. Makalede bu konu dışında, Pratt'ın ülkesine döndüğünde üniversitelerde nasıl bir psikoloji manzarasıyla karşılaştığına ve o dönemdeki psikolog ve psikiyatrist ilişkisine dair bilgiler de yer almaktadır.

Carroll C. (Cornelius) Pratt (1894-1979), lisansüstü dereceleri dâhil yüksek eğitimini Clark Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra, 1922 yılında Harvard Üniversitesi'nde hoca olarak görev yapmaya başlamıştır. Burada daha çok deneysel psikoloji üzerine yoğunlaşmıştır. 1937'de Rutgers Üniversitesi'nde Psikoloji Bölümü başkanı olmuş ve 1945 yılına kadar burada öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında Askeri Psikoloji Komisyonu'nda görev yaptı, burada “silahları, ses dedektörlerini ve diğer teçhizatı yönetecek kişilerin kapasitesini” test edecek psikolojik kılavuzların hazırlanmasına yardımcı oldu. 1945-47 yılları arasında davet edildiği Ankara Üniversitesi'nde felsefe, psikoloji ve sosyoloji bölümlerinin başkanlığını yürüttü. Dış İşleri Bakanlığı'nın Kültürel İş Birliği Dairesinin himayesi altında Türkiye'ye gönderilen ilk profesördü. Birleşik Devletlere

döndükten sonra Princeton Üniversitesi'nde 1962 yılına kadar psikoloji profesörü olarak görev yaptı. Princeton'dan emekli olduktan sonra 1971'e kadar Rider Üniversitesi'nde çalıştı.

Öldüğünün ertesi günü *The New York Times*'da çıkan haber şöyleydi: Dr. Carroll C. Pratt, dört üniversitede psikoloji öğretmiş bir profesör, dün Princeton Tıp Merkezi'nde 85 yaşındayken vefat etti...

Ülkemizde ve Ankara'da psikolojinin kurucularından birisi olarak kabul edilen Muzaffer Şerif (1906- 1988), Pratt'ın Harvard Üniversitesi'ndeyken öğrencisi olmuştu. Muzaffer Şerif, Harvard ve Kolombiya Üniversitelerinde yüksek lisans ve doktora derecelerini alan ilk Türk araştırmacıdır. Pratt'ın Ankara'ya gelmesine vesile olan Muzaffer Şerif, 1939-45 yılları arasında Ankara Üniversitesi'nde Felsefe Bölümü Psikoloji Kürsüsü'nün başkanlığını yürütmüştür.

Muzaffer Şerif, 1945 yılında misafir araştırmacı olarak ABD'ye giderken, Ankara'dan ayrılmadan önce kürsüde psikoloji eğitiminin aksamaması için ABD'den hocası Carroll C. Pratt'ın davet edilmesini sağlamıştır.¹

Bu yazıda yer alan makalesinde Aydın Sayılı ile nasıl tanıştığını anlatan Pratt'ın, Sayılı'nın doçentlik jürisinde yer aldığı ve Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin o zamanki dekanı Enver Ziya Karal'a hitaben yazmış olduğu raporunu biliyoruz. Pratt, 23 Mayıs 1946 tarihli bu raporunda şunları söylüyordu: "Aydın Sayılı'nın ilim tarihinde hazırlamış olduğu bir tezin bazı kısımlarını büyük bir alaka ve tatmin hissi ile okudum. Anladığıma göre, bu okuduğum sayfalar, Aydın Sayılı'nın 'Habilitasyon Tezi'nin önemli bir kısmını teşkil etmektedir. Hususiyile İslâmiyet'te astronomi bilgisinin nesilden nesile intikali mekanizması hakkında yazılmış olan kısımlar pek önemli ve yüksek ilmi kalitede olarak dikkatimi çekti. Bunların genişletilerek kitap haline konması, dünya ilim âlemine iyi bir katkıdır. Ben ilim tarihinde otorite değilim; fakat Aydın Sayılı'nın ilmi ve tarihî araştırma tekniği bakımından hakiki bir ilim adamının kritik zihniyetine, olgunluğuna ve üslûbuna sahip olduğunu müşâhede etmek zor değildir.

Aydın Sayılı'nın, şimdi hayatta bulunan ilim tarihçilerinin arasında en büyük otorite olduğu kabul edilen George Sarton ile birçok yıl çalışmış olduğunu da bu münasebetle hatırlamak yerinde olur. İlim tarihinin üniversite tahsilindeki önemi şüphesiz olarak gittikçe artacaktır. Ankara Üniversitesi'nin bu konuda yetmişmiş olan Aydın Sayılı'yı, Fakülteye almak fırsatından faydalanacağını ümit ederim. Aydın Sayılı'yı tanıyalı çok zaman geçmemiştir. Fakat bu kısa zaman zarfında

¹ Muzaffer Şerif'in ilmi ve akademik hayatıyla ilgili daha geniş bilgi için bk. Demir & Atılğan, 2008, s. 47.

gerek şahsi meziyetleri bakımından gerek bir ilim adamı olarak kendisi hakkında edindiğim intiba çok yüksektir.” (Gökdoğan & Demir, 2003, s. 100-101).

Pratt'ın ifadelerinden anlaşıldığına göre, kendisi Ankara Üniversitesi'nde Psikoloji disiplininin yerleşmesine katkıda bulunduğu gibi, bilim tarihi disiplininin yerleşmesi ve kurumsallaşmasında da rol oynamış, Atatürk'e hayranlık duyan ve ülkemizi ikinci vatanı olarak görececek kadar sevmiş bir Türk dostuydu.

Kaynakça

- Demir, R. ve Atılgan, D. (2008). *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Türkiye'de Beşeri Bilimlerin Yeniden İnşası Elli Portre*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Gökdoğan, M. D. ve Demir, R. (2003). “Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Bilim Tarihi Araştırmalarının Başlaması ve Gelişmesi (Kronolojik Bir Bakış)”, *Türkiye'de Bilim Tarihi Araştırmalarının Dünü ve Bugünü*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Amerika'da 1945'ten Beri Psikoloji

Carroll C. Pratt*

Çeviren: Melek DOSAY GÖKDOĞAN**

Makale Geliş / Received: 24.06.2024
Makale Kabul / Accepted: 22.11.2024

1945 yazında Muzaffer Şerif New York'tan beni aradı ve kendisi buradayken onun Ankara'daki görevini üstlenmeyi düşünüp düşünmeyeceğimi sordu. Psikoloji alanındaki hemen her şey hakkında benimle aynı fikirde olmayan Harvard'daki eski bir öğrencimin, psikolojiyi kendi görüşlerinden oldukça farklı bir biçimde açıklayan beni bu pozisyona uygun kişi olarak görmesi, beni gururlandırdı. Eşim ve kızım (oğlumuz donanmadaydı ve bir süre terhis olmayacaktı), tekli fi heyecanla karşıladılar ve beni bu daveti ciddi biçimde değerlendirmeye teşvik ettiler. Coğrafya konusundaki bilgisizliğim o kadar berbattı ki Ankara'nın yerini tespit etmek için bir harita bulmam gerekiyordu. Uzak Doğu'da çatışmalar devam etmesine rağmen Avrupa'daki savaş sona ermişti. Derslere öğrenci kaydı azdı, bu yüzden onları bölümdeki daha gençlerin sorumluluğuna bırakmak uygun gibi görünüyordu. Bunun üzerine Muzaffer'i aradım ve Türkiye'ye gitmekten mutluluk duyacağımı söyledim.

O günlerde yurt dışına seyahat etmek siviller için zordu, o yüzden Türkiye'ye gidişimizin Dışişleri Bakanlığı tarafından ayarlanması gerekiyordu. Ekim ayının

* Carroll C. Pratt, "Psychology in America Since 1945", DTCF Dergisi, Cilt 28, Sayı: 01.02 (1970), s. 115-120.

** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü, Bilim Tarihi Anabilim Dalı, mgokdogan@ankara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6936-6372.

Künye: PRATT, Carroll C., (2024). Amerika'da 1945'ten Beri Psikoloji, Çev. Melek Dosay Gökdoğan, *Dört Öge*, 26, 113-119. <http://dergipark.gov.tr/dortoge>.

sonlarına kadar bizim için eski güzel bir gemi olan S.S. Gripsholm'a bilet bulunamadı. Bu gemiyle Napoli'ye güzel bir yolculuk yaptık, burada makinelerle ilgili bir arıza oldu ve İsveç'ten parçalar gelene (on gün) kadar tamir olunamadı. Napoli'ye demir atmış ve Doğu Akdeniz'e doğru yola çıkma zamanı gelmiş bir Amerikan Deniz Kuvvetleri gemisinin kaptanı, bizi gemiye bindirip Kahire'ye giden bir trene bineceğimiz Port Said'e bırakmayı kabul etti. Kahire'deki Amerikan Büyükelçiliği bizim hakkımızda hiçbir şey bilmiyordu ve bizim Ankara'ya nasıl ulaşmamız gerektiği konusunda da hiç ilgili görünmüyordu. Birkaç gün süren ısrarcı yalvarışlarımdan sonra bize, bir Amerikan askeri uçağının kaptanının bizim için Ankara'ya (gitmek üzere olduğu yer hakkında hiçbir fikrim yoktu) iniş yapıp yapmayacağını öğrenmek için havaalanına gitmemiz söylendi. İyi huylu pilot, bize uçakta oturacak yer olmadığından, zemin üzerinde oturacağımız yere tırmanmamızı söyledi. Vakti gelince Ankara'ya vardık ve bizi Nusret Hızır ve Behice Boran karşıladı. Ne zaman ve nereye varacağımızı nasıl bildikleri hakkında hiçbir fikrim yoktu. Geç geldiğimiz için Nusret Bey'den çok özür diledim, çünkü Amerikan üniversitelerinde olduğu gibi derslerin Eylül sonlarında başladığını sanmıştım. "Ah hayır" dedi Nusret, "dersler gelecek haftaya kadar başlamıyor!". Ankara'da birkaç gün bir otelde kaldıktan sonra iki mutlu sene yaşadığımız Bahçelievler'de güzel bir apartman dairesi bulduk.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde görevlendirildiğim dersler, yanlış hatırlamıyorsam büyük bir giriş dersi için haftada üç ders ve haftada bir veya muhtemelen iki kere küçük bir ileri seminerdi. Seminerdeki tartışmalar İngilizce idi. Söylediğim herhangi bir şey tam olarak anlaşılmamış gibi görünürse, sınıfta her zaman birisi olurdu, genellikle de ne demek istediğimi Türkçe olarak anlatabilen Dr. Feriha Baymur olurdu. Öğrencilerden bir kısmının iyi İngilizce bildiğinden şüphe etsem de giriş dersleri her zaman tercüme ediliyordu. Çok sayıda çevirmen bu nankör görevi nadir görülen bir bağlılıkla ve asla şikâyet etmeden üstlendi: Behice Boran, Hüsnü Ciritli ve Saffet Korkut; bu kişilere daima müteşekkirim.

İkinci sene bir ara ofisime genç bir adam geldi ve oldukça resmi bir biçimde birbirimizle selamlaştık. Onunla Almanca ya da Fransızca konuşup konuşamayacağımı düşünüyordum ki ikisini de pek iyi konuşmıyordum. İçimi rahatlatan bir şekilde kesinlikle mükemmel bir İngilizce ile konuşmaya başladı. Aydın Sayılı, Harvard'daki ünlü bilim tarihçisi Dr. George Sarton'un danışmanlığında doktora derecesini aldığı ABD'de geçirdiği yılların ardından yeni dönmüştü. Fakültede o sırada bir bilim tarihçisine kadro olmadığından, Aydın Bey'e birlikte meseleyi görüşmek üzere Hasan Âli Yücel'e gitmeyi önerdim. Milli Eğitim Bakanı, Dr. Sayılı'nın niteliklerinde bir kişiye yakında bir kadro açacağını söyledi, fakat bu arada giriş dersinde çevirmenlik yapmaya talip olabilirdi. Ben sevinmiştim, fakat şimdi profesör olan Dr. Sayılı için pek de hoş bir iş olmasa gerekti.

Giriş dersinin bazı katılımcıları bana Dr. Sayılı'nın tercümelerinin muhteşem olduğunu söylediler- tercümeleri doğruluk bakımından mükemmel ve aynı zamanda başka bir dile aktarılması kolay olmayan anlam ve çekimlerle doluydu. Özellikle bir örneği hatırlıyorum. Geniş bir yelpazede kişilik özelliklerinin dağılımından ve doğru bilginin yokluğunda bunların bir çeşit çan eğrisi oluşturduğunun var sayılabileceğinden bahsediyordum ve şakacı bir şekilde şunu söyledim: Bir tarafta dürüst birkaç aziz ve diğer tarafta birkaç iflah olmaz günahkâr bulunabilir. Dr. Sayılı cümleyi tercüme ettiğinde, bütün sınıfın biraz kıkırdadığını fark ettim. Bir saat sonra Aydın Bey'e öğrencileri nasıl güldürdüğünü sordum. "Dürüst azizler ve iflah olmaz günahkârlar sözcüklerini kullanırken biraz komik görünmek istediğinizi düşündüm, bu yüzden o zamanlar pür Türkçeden çıkarılması gereken Farsça sözcükleri kullandım ve öğrencilere muhtemelen biraz yersiz görünen bu sözcükler onları kıkırdattı" dedi. Kendi kendime bu tür bir tercümeyi yalnızca keskin zekâli ve nüktedan birisinin gerçekleştirebileceğini düşündüm.

1945-46'da Ankara'daki giriş dersi, o zamanlar ABD'deki hemen hemen her giriş dersinde verilen materyali içeriyordu. Bu materyal, genellikle genel psikoloji, algı hakkında genellikle kabul edilen sonuçlar ve veriler, algı, refleks, içgüdü, duygu, zekâ testi, öğrenme ve hafıza, motivasyon ve kişilikle ilgili yüzeysel konular ve normal dışı psikoloji idi. Özel konular ileri düzey derslerde işlendi ve Ankara'daki seminerde buna benzer birkaç konu ele alındı.¹

1945'ten bu yana Amerikan psikolojisi neredeyse tanınmayacak kadar değişti, her türlü yeni araştırma alanına açıldı, yüksek öğrenim görmek isteyen öğrencilerin kayıtlarında büyük bir artış ve buna karşılık da psikoloji bölümlerindeki profesör ve doçent sayısında artış oldu.

1890'da Clark Üniversitesi'nden G. Stanley Hall'ün evinde yaklaşık altı psikolog bir Amerikan Psikoloji Derneği kurmayı görüşmek üzere bir araya gelmişlerdi. İlk resmi toplantı 1892'de Philadelphia'da yapılmış ve Hall başkan seçilmişti. G.T. Ladd ikinci başkandı ve 1894'te Princeton'da William James başkan seçildi. Bu ilk küçük oturumlardan beri her yıl iki dünya savaşı sırasında bile çeşitli şehirlerde, genellikle de Eylül başlarında üniversite dönemlerinin başlamasından hemen önce yıllık toplantılar yapılmıştır. 1930 yılı civarına kadar bu toplantılar yararlı bilimsel oturumlardı. Tartışma ve münazaralar canlıydı ve sıklıkla önemli araştırmalar istekli dinleyicilere aktarılırdı. Ama artık her şey değişti.

1 Ankara'dayken Amerikan psikolojisi üzerine üç makale yazdım: "Amerika'da Psikoloji", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1946, Cilt 4, 389-397, çev. Rozet Avigdor, "Psychology in America", *a.g.e.*, 398-407; "Amerika Ordusunda Zihni Testler", *a.g.e.*, 1946, 597-618, çev. Doç. Dr. Aydın Sayılı.

Amerikan Psikoloji Derneği'nin şu anda çoğu doktora ya da eş değeri bir dereceye sahip 30 binden fazla üyesi bulunmaktadır. Çoğunun artık toplantılara katılmadığı benim gibi eski kuşaktan olanlara göre acayip bir sayıdır bu. Bu toplantılar çok kalabalık olurdu, büyük otellerde önceden rezervasyon yapılması gerekir, bazı oturumlar bir hafta boyunca aynı zamanda yapılırlar, böylece eğer katılımcılar bir odada hoşlarına gitmeyen bildiri varsa başka odaları gezerlerdi. Genç katılımcılar sıklıkla yeni işler ya da zaten sahip olduklarından daha iyi görünen işler hakkındaki söylentileri yakalamak umuduyla bu toplantılara katılırlardı.

Yakın zamana kadar yeni doktora derecesine sahip birisinin ABD'de bir yerde iyi bir akademik pozisyon bulması zor değildi. Üniversitelerdeki öğrenci kayıtları II. Dünya Savaşı'ndan bu yana muazzam oranda artmıştır. California Üniversitesi'nin dokuz bölümünün şu anda 99 bin öğrencisi ve 8 bin hocası bulunmaktadır. Michigan Üniversitesi'nin 38 bin öğrencisi ve 4500 hocası vardır. Bu tür kurumlardaki giriş dersleri çok büyüktür ve genellikle birkaç kısma ayrılmıştır. California Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde 400 psikolog bulunmaktadır; Virginia Üniversitesi'nde ise 200 tanedir. Türkiye'den döndüğümde buradaki kadroda bulunan 8 kişiyle karşılaştırıldığında Princeton gibi küçük bir üniversitede bile 25 psikolog vardı.

Psikolojiye giriş derslerine kayıt yaptıran öğrencilerin kıdemli profesörün belirlediği ders kitabını almaları beklenmektedir. Ülkenin her yerinde bu tür derslerdeki öğrenci sayısı besbelli çok büyük olduğundan, kitap yayıncıları başarılı bir metne sahip kitapları bulmaya isteklidirler. Bugün ülkede en yaygın kullanılan metin, Texas Üniversitesi'nden Clifford T. Morgan'ın *Psikolojiye Giriş* kitabıdır. Kısa bir süre önce Morgan'la Washington'daki bir toplantıda karşılaştım. Ona metninin nasıl satıldığını sordum. “Şu ana kadar her yıl telif haklarımın 100 bin doların üzerinde olduğunu söylemeye utanıyorum” dedi. Vay be hem yayıncı hem de yazar için büyük iş!

Diğer tüm metinler hiçbir şekilde Morgan'ınki kadar başarılı olmamıştır. Eğer bir metnin yazarı, yayıncıyı kitabın kalabalık sınıflarına tahsis edileceğine ikna ederse yayıncı bunu kabul edebilir, çünkü 4 bin ya da 5 bin satışın masrafı karşılayacağını bilir ve aynı zamanda kitabın başka kolejlerde de benimseneceğini ve böylece kâr elde edileceğini umar. Fakat bugün piyasadaki kitapların hiç birisi Morgan'a yetişememiştir.

Amerikan Psikoloji Derneği'nin üniversite öğretmenliğine girmesi halinde 30 bin üyenin ancak yüzde 50'si yerel, eyalet ya da ulusal yönetimde kadro bulmaktalar, çoğu bütün ülkedeki sanayi alanlarında personel danışmanı olarak işe alınmış ve bugüne kadar çoğunluğu klinik psikolog olmak üzere eğitilmiştir.

Klinik psikoloji, Amerikan üniversitelerinde önemli fakat aynı zamanda biraz da tartışmalı bir yer işgal etmektedir. II. Dünya Savaşı sonrasında ulusal hükümetteki sağlık kurumlarından birisi, ülkede kıdemli askeri hastanelerdeki akıl hastalarıyla ilgilenecek kadar psikiyatristin hiçbir yerde bulunmadığına ikna olmuştu. Böylece klinik psikoloji (psikoterapi, anormal psikolojisi, her türlü duygusal rahatsızlık ve ilgili konular) alanında önemli sayıda doktora eğitimi yapılması maksadıyla büyük üniversiteler için ulusal bütçeye epeyce para eklendi. Doktora-dan sonra öğrenciler bir yıl akıl hastanesinde stajyer olarak kalırlar ve ardından savaş gazileri arasındaki ruhsal vakalarda psikiyatristlerle birlikte teşhis ve tedavide çalışırlardı. En tepedeki adam her zaman, diplomasını tıp fakültesinden almış psikiyatristtir, klinik psikolog ise az çok onun asistanı olarak hareket eder. Klinik psikologlar genellikle psikiyatristlerden daha iyi eğitim almış olsalar da bu durum klinik psikoloğun kendisini ikinci sınıf vatandaş olarak hissetmesine sebep olur: Klinik psikolog, bir üniversitede dört yıl ruhsal bozukluklar üzerine eğitim almış ve bir yıl psikiyatri koğuşunda stajyerlik yapmıştır.

Klinik psikologların doktora için tıp fakültesi yerine bir üniversitede yetiştirilmesinin nedeni, doktoranın kısmen bir araştırma derecesi olarak görülmesiydi. Bu, alıcıyı araştırma ve bilginin sınırlarını genişletmek için donatmak üzere tasarlanmış bir dereceydi, halbuki tıp doktoru derecesi teşhis ve uygulama eğitimi verir, normalde araştırma eğitimi vermez. Ruhsal bozukluklarla ilgili bilinmesi gereken o kadar çok şey var ki oldukça fazla sayıda klinik psikoloğun araştırma maksadıyla üniversite ortamında kalması umulur. Bazıları hocalıklarının yanı sıra fiilen bunu yaparlar, fakat çoğu bir akıl hastanesinde birkaç yıl çalışırlar ve sonra onlara lisans temin eden ve genellikle mali açıdan çok iyi durumda oldukları eyaletlerde kendi özel muayenehanelerini açmak üzere ayrılırlar.

Akademik ve klinik psikologlar birbirlerine her zaman karşılıklı hayranlıkla bakmazlar. Klinik psikologlar, genellikle akademik psikologların araştırmalarını, yalın zihin ve davranış (algı ve refleks) unsurlarına yaptıkları vurgu bakımından önemsiz olarak görürler. Halbuki klinikçiler bir bireyin toplam davranışı ve bireye duygusal rahatsızlık veya sıkıntılı zamanlarında yardım etme ihtiyacı ile uğraşmaktan gurur duyarlar. Bir zamanlar klinik psikologlar kendi topluluklarını oluşturmak için Amerikan Psikoloji Derneğinden tamamen çekilmek istediler; fakat uzun tartışmalardan sonra daha akıllı üyeler, şimdi en büyük bölümünü oluşturdukları ana organizasyonda kalmaya diğerlerini ikna ettiler.

Akademik çevrelerde ve aslında kamuoyunda pek çok okuyucu arasında son zamanların en büyük heyecanı Harvard'lı ünlü psikoloğun bir kitabının çıkmasıydı. Bu kitap, B.F. Skinner'ın, *Beyond Freedom and Dignity* (Özgürlüğün ve

Onurun Ötesinde) adını taşıyan eserdir (bu tuhaf başlığın anlamını açıklamak çok yer tutar). Kitap, mesleki dergilerde olduğu kadar günlük basında da gündeme geldi. Geniş çapta övüldü ve aynı zamanda sıklıkla lanetlendi; birkaç hafta boyunca New York Times'ın En Çok Satanlar Listesinde yer aldı ki bilimsel bir yayın için nadir görülen bir olaydır. Skinner'ın bir süre önce yazmış olduğu bir romanın (adı *Walden Two* idi) popülerliği nedeniyle kitap kısmen övgüyle karşılanmıştı; fakat esas olarak tanınmış Harvardlı psikoloğun dünyada hayvan davranışlarındaki en doğru ve en derin araştırmacı olarak kabul edilmesi nedeniyle övülmüştü ve bu nedenle onun en yeni kitabının ideal bir toplumun nasıl yaratılacağını göstermek bakımından *Walden Two*'nun çok ötesine geçtiği düşünülüyordu. Pek çok okuyucu nasıl Ütopya yaratılacağı bilgisinin hayvanların davranışlarından çıkarım yapılarak elde edilemeyeceğini hissettiğinden, kitap aynı zamanda lanetlenmişti de.

Skinner, laboratuvar hayvanlarının eğer uygun şekilde ödüllendirilirse, genellikle de yiyecek, neredeyse her şeyi yapmaya yönlendirilebileceklerini anladı. Skinner'ın ifadesi şöyledi: "Eğer hayvanların davranışı uygun şekilde desteklenmişse". Ayrıca cezanın (yiyecek aramak için koştururken ayaklarının üstünde dona kalma gibi) nadiren kötü ya da etkisiz davranışımızı etkilediğini de anladı. Bu yüzden cezanın neredeyse yetersiz olduğu neticesine varır, çünkü kötü davranış yine de kendisini ifade etmenin bir yolunu bulacaktır. Kötü davranış, tıpkı iyi davranışın ne zaman bir şans verilirse ortaya çıkacağı gibi hayvanın içindedir (yani öğrenilmiştir). Çocuklar iyi davranış için övülür ve ödüllendirilirse (desteklenirse), cezaya çok az ihtiyaç duyulacağına inanır. Yüzyıllardır hükümetler, toplum, hapishaneler ve din kötü davranıştan kurtulmak için cezayı ya da ceza tehdidini kullandılar, fakat dünyanın şu anki durumuna bakılırsa sonuç pek de başarılı değildir. Skinner, bu öncüllerden yola çıkarak İyi Toplumunu inşa etme yolunun ayrıntılı bir açıklamasını geliştirir. Bu kısa yorumlar kitabın hakkını vermiyor, fakat Skinner'ın yazdıkları dünyanın bugün içinde bulunduğu karmaşayla ilgilenenlere bir meydan okumadır.

Özellikle üniversite öğrencileri genel olarak dünyanın içinde bulunduğu ve özel olarak kendi ülkelerinin üzücü durumundan rahatsızlar: Vietnam, yoksulluk, aşırı zenginlik, ırk ayrımcılığı, uyuşturucu bağımlılığı, gecekondu mahalleleri, hükümet yolsuzlukları ve ticaret, enflasyon vb. Bu meseleler güya barışa, özgürlüğe, bireye ve hukuka saygıya ve herkes için fırsat eşitliğine adanmış bir ülkeye yakışmaz görünüyor. Bu yıl birçok üniversiteye kayıtlar azaldı ve öğrencilerin büyük kısmı mezuniyetten önce muhtemelen okulu bırakacaklar. Dünyalarıyla ve gelecekleriyle alakasız gibi görünen bir eğitimi takip etmede bir mana görmüyorlar. Günümüzde her zamankinden daha popüler olan felsefe ve din dersleri bile ihtiyacı karşılamıyor gibi görünmekte.

Öğrenci isyanları, binaların işgali, derslerin aksaması, grevler ve hatta Ohio'daki Kent State Üniversitesi'nde ve özellikle de Jackson State Üniversitesi'ndeki (burada beyaz polisler, bazı üniversite kararlarına karşı zararsız ve şiddet içermeyen bir protestoda bulunan siyahi öğrencilere ateş açmıştı) silahlı saldırıların ayrıntılarını veren raporlar dünyaya yayıldı. Bu güz döneminde kampüsler daha sessiz, fakat görünüşün altında hâlâ huzursuzluk sürüyor.

Öğrenciler, hayal kırıklıklarında yalnız değiller. Daha yaşlılar şaşkın ve acizler. Çok popüler olan genç Kennedy kardeşler suikasta kurban gittiler. Martin Luther King de daha sonra aynı kaderle karşılaştı. Büyük kentlerde suç endişe verici bir oranda arttı. Bir şeyler ters gitti, siyaset daha iyiye değişim için çok az ümit veriyor gibi görünmekte ve resmi din yani kiliseye katılım zayıfladı. Merhum Başkan Eisenhower'ın veda konuşmasında dediği gibi askeri-endüstriyel sanayi ülkenin kaderini elinde tutmakta.

Birçok yaşlı insan, Kanada'da, Meksika'da, İsveç'te, İngiltere'de veya onları hoş karşılayacak başka herhangi bir ülkede ikamet etmeye talip olan öğrencileri örnek almak istiyorlar. Eşimle bazen aynı ruh halinde oluyoruz. Eşim, yıllardır barış faaliyetlerine aktif olarak katıldı, fakat ne işe yaradı? Eğer daha genç olsaydık, ikinci vatanımız olan Türkiye'ye gitmek ve Ankara yakınlarında, muhtemelen de Bahçelievler'de (burada Anadolu bozkırını seyredebilir ve büyük Atatürk'ün anısına yapılmış muhteşem anıtına da hayranlık duyardık) yaşamak isterdik. Dört yıl önce Tahran'a giderken eski meslektaşlarımı ziyaret etmek ve (çeyrek asır önce biz oradayken henüz inşaatın ilk aşamasında olan) muhteşem Anıtkabir'i görmek için Ankara'da iki üç gün kaldım. Fakat atalarımız nesiller boyunca burada yaşadılar, bu yüzden köklerimiz derinlere inmekte ve çocuklarımız ve torunlarımız yakınlarda yaşamakta. Bu yüzden muhtemelen yolculuğun sonuna kadar burada kalacağız.